

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

ΣΥΣΤΑΣΗ (ΕΕ) 2020/1563 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 14ης Οκτωβρίου 2020

σχετικά με την ενεργειακή φτώχεια

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως τα άρθρα 168 και 194,

Έχοντας υπόψη την οδηγία (ΕΕ) 2019/944 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την τροποποίηση της οδηγίας 2012/27/ΕΕ ⁽¹⁾ («την αναδιατυπωμένη οδηγία για την ηλεκτρική ενέργεια»), και ιδίως το άρθρο 29,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η ενεργειακή φτώχεια είναι μια κατάσταση στην οποία τα νοικοκυριά αδυνατούν να έχουν πρόσβαση σε βασικές ενεργειακές υπηρεσίες. Δεδομένου ότι το 2018 σχεδόν 34 εκατομμύρια Ευρωπαίοι δεν είχαν την οικονομική δυνατότητα να θερμάνουν επαρκώς το σπίτι τους ⁽²⁾, η ενεργειακή φτώχεια αποτελεί μείζονα πρόκληση για την ΕΕ.
- (2) Όπως αναγνωρίζεται από τους συννομοθέτες, ο επαρκής φωτισμός και η επαρκής θέρμανση, ψύξη και ενέργεια για τη λειτουργία συσκευών συνιστούν εξαιρετικά σημαντικές υπηρεσίες για τη διασφάλιση αξιοπρεπούς βιοτικού επιπέδου και υγείας. Η πρόσβαση σε ενεργειακές υπηρεσίες είναι σημαντική για την κοινωνική ένταξη. Συνεπώς, η αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας μπορεί να αποφέρει πολλαπλά οφέλη, μεταξύ άλλων χαμηλότερες δαπάνες για την υγεία, μειωμένη ατμοσφαιρική ρύπανση (με την αντικατάσταση πηγών θέρμανσης που δεν είναι κατάλληλες για τον επιδιωκόμενο σκοπό), περισσότερη άνεση, αυξημένη ευημερία και καλύτερους προϋπολογισμούς για τα νοικοκυριά. Συνολικά, τα οφέλη αυτά θα τονώσουν άμεσα την οικονομική ανάπτυξη και την ευημερία στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- (3) Ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων, που διακηρύχθηκε από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις 17 Νοεμβρίου 2017, περιλαμβάνει την ενέργεια μεταξύ των βασικών υπηρεσιών στις οποίες όλοι έχουν δικαίωμα πρόσβασης. Πρέπει να παρέχεται στήριξη στα άτομα σε κατάσταση ανάγκης για την πρόσβαση στις εν λόγω υπηρεσίες ⁽³⁾.
- (4) Η δίκαιη μετάβαση προς μια κλιματικά ουδέτερη Ένωση έως το 2050 έχει καίρια σημασία για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία την οποία πρότεινε η Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 2019 ⁽⁴⁾. Κεντρικό στοιχείο της εν λόγω Πράσινης Συμφωνίας είναι το «κύμα ανακαινίσεων» ⁽⁵⁾, μια σημαντική πρωτοβουλία που σχεδιάστηκε με σκοπό την ενίσχυση της δομικής ανακαίνισης ιδιωτικών και δημόσιων κτιρίων, ώστε με τον τρόπο αυτό να μειωθούν οι εκπομπές, να δοθεί ώθηση στην ανάκαμψη και να αντιμετωπιστεί η ενεργειακή φτώχεια. Η εν λόγω δομική ανακαίνιση αναμένεται να συμβάλει στην ενίσχυση των προσπαθειών της ΕΕ για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής. Για τον λόγο αυτόν, κρίθηκε ζωτικής σημασίας το «κύμα ανακαινίσεων» και η παρούσα σύσταση να εγκριθούν από κοινού, με στόχο την αμοιβαία ενίσχυση των εκκλήσεων για την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας και των κτιρίων με τις χειρότερες επιδόσεις.

⁽¹⁾ ΕΕ L 158 της 14.6.2019, σ. 125.

⁽²⁾ Στοιχεία του 2018. Eurostat, SILC [ilc_mdcs01]

⁽³⁾ Ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων, αρχή 20 «Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες»: https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_el

⁽⁴⁾ COM(2019) 640 final — Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία.

⁽⁵⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Κύμα ανακαινίσεων για την Ευρώπη – οικολογικά κτίρια, θέσεις εργασίας, καλύτερη ζωή» [COM(2020) 662 final].

- (5) Η ενεργειακή φτώχεια αποτελεί βασική έννοια που εδραϊώνεται στη δέσμη νομοθετικών μέτρων με τίτλο «Καθαρή ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους», η οποία σχεδιάστηκε για να διευκολύνει τη δίκαιη ενεργειακή μετάβαση. Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁶⁾ («τον κανονισμό διακυβέρνησης») και σύμφωνα με την αναδιατυπωμένη οδηγία για την ηλεκτρική ενέργεια, η Επιτροπή οφείλει να παρέχει ενδεικτικές κατευθύνσεις σχετικά με τους κατάλληλους δείκτες για τη μέτρηση της ενεργειακής φτώχειας ⁽⁷⁾ και τον ορισμό του «σημαντικού αριθμού νοικοκυριών που πλήττονται από ενεργειακή φτώχεια» ⁽⁸⁾. Δεν υπάρχει τυποποιημένος ορισμός της ενεργειακής φτώχειας, συνεπώς εναπόκειται στα κράτη μέλη να αναπτύξουν τα δικά τους κριτήρια σύμφωνα με το εθνικό τους πλαίσιο. Ωστόσο, η πρόσφατα εκδοθείσα δέσμη νομοθετικών μέτρων παρέχει χρήσιμες γενικές αρχές και πληροφορίες σχετικά με τις πιθανές αιτίες και επιπτώσεις της ενεργειακής φτώχειας. Υπογραμμίζει επίσης τη σημασία των πολιτικών για την αντιμετώπιση του προβλήματος, ιδίως εκείνων που συνδέονται με τα εθνικά σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα (στο εξής: ΕΣΕΚ) και τις μακροπρόθεσμες στρατηγικές ανακαίνισης ⁽⁹⁾.
- (6) Στο οικείο ΕΣΕΚ, τα κράτη μέλη πρέπει να εκτιμούν τον αριθμό των νοικοκυριών που πλήττονται από ενεργειακή φτώχεια. Σε περίπτωση που ένα κράτος μέλος διαπιστώσει ότι έχει σημαντικό αριθμό νοικοκυριών σε ενεργειακή φτώχεια, θα πρέπει να συμπεριλάβει στο σχέδιό του έναν εθνικό στόχο, καθώς και πολιτικές και μέτρα για τη μείωση της ενεργειακής φτώχειας. Στο πλαίσιο της πέμπτης έκθεσης σχετικά με την κατάσταση της Ενεργειακής Ένωσης, η Επιτροπή δημοσίευσε έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της για κάθε κράτος μέλος, τα οποία περιλαμβάνουν επιμέρους αξιολογήσεις κάθε τελικού ΕΣΕΚ. Τα εν λόγω έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής αξιολογούν επίσης τον τρόπο με τον οποίο τα τελικά σχέδια λαμβάνουν υπόψη τις σχετικές συστάσεις που διατύπωσε η Επιτροπή το 2019, μεταξύ άλλων όσον αφορά την ενεργειακή φτώχεια, και περιλαμβάνουν καθοδήγηση σχετικά με την υλοποίηση του ΕΣΕΚ.
- (7) Η αναδιατυπωμένη οδηγία για την ηλεκτρική ενέργεια απαιτεί από τα κράτη μέλη να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας όπου εντοπίζεται, συμπεριλαμβανομένων μέτρων για την αντιμετώπιση του ευρύτερου πλαισίου της φτώχειας. Τα κράτη μέλη πρέπει επίσης να προστατεύουν τους ευάλωτους πελάτες, ιδίως εκείνους που ζουν σε απομακρυσμένες περιοχές. Παρόμοιες διατάξεις περιέχει και η οδηγία 2009/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁰⁾.
- (8) Μια καινοτομία στο νέο νομοθετικό πλαίσιο είναι ότι απαιτεί τον προσδιορισμό του αριθμού των νοικοκυριών που πλήττονται από ενεργειακή φτώχεια. Το άρθρο 29 της αναδιατυπωμένης οδηγίας για την ηλεκτρική ενέργεια αναφέρεται στην υποχρέωση των κρατών μελών να εκτιμήσουν τον αριθμό των νοικοκυριών που πλήττονται από ενεργειακή φτώχεια και αναφέρει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να καθορίσουν και να δημοσιεύσουν τα κριτήρια στα οποία θα βασίζεται η εν λόγω εκτίμηση. Εάν υπάρχουν σημαντικοί αριθμοί τέτοιων νοικοκυριών, τα κράτη μέλη πρέπει να συμπεριλάβουν στα εθνικά τους σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα ενδεικτικό στόχο για τη μείωση της ενεργειακής φτώχειας, να παράσχουν σχετικό χρονοδιάγραμμα και να περιγράψουν τις σχετικές πολιτικές. Στη συνέχεια, υποχρεούνται να υποβάλλουν έκθεση στην Επιτροπή, σύμφωνα με τον κανονισμό για τη διακυβέρνηση, σχετικά με την πρόοδο την οποία σημειώνουν προς την επίτευξη του στόχου της μείωσης του αριθμού των νοικοκυριών που πλήττονται από ενεργειακή φτώχεια.
- (9) Η οδηγία 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹¹⁾ για την ενεργειακή απόδοση, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/2002 ⁽¹²⁾, απαιτεί από τα κράτη μέλη να λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη μείωσης της ενεργειακής φτώχειας στο πλαίσιο των υποχρεώσεών τους για την ενεργειακή απόδοση. Το άρθρο 7 παράγραφος 11 απαιτεί, στον βαθμό που κρίνεται σκόπιμο, ένα ποσοστό μέτρων ενεργειακής απόδοσης να εφαρμόζεται κατά προτεραιότητα σε ευάλωτα νοικοκυριά, συμπεριλαμβανομένων όσων πλήττονται από ενεργειακή φτώχεια ⁽¹³⁾. Ο κανονισμός για τη διακυβέρνηση περιέχει επίσης παρόμοιες υποχρεώσεις.

⁽⁶⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 663/2009 και (ΕΚ) αριθ. 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 94/22/ΕΚ, 98/70/ΕΚ, 2009/31/ΕΚ, 2009/73/ΕΚ, 2010/31/ΕΕ, 2012/27/ΕΕ και 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 2009/119/ΕΚ και (ΕΕ) 2015/652 του Συμβουλίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 1).

⁽⁷⁾ Άρθρο 3 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999.

⁽⁸⁾ Άρθρο 29 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944.

⁽⁹⁾ Σύμφωνα με το άρθρο 2α της οδηγίας 2010/31/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 153 της 18.6.2010, σ. 13) για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/844 (ΕΕ L 156 της 19.6.2018, σ. 75).

⁽¹⁰⁾ Οδηγία 2009/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου και την κατάργηση της οδηγίας 2003/55/ΕΚ (ΕΕ L 211 της 14.8.2009, σ. 94).

⁽¹¹⁾ Οδηγία 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ (ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 1).

⁽¹²⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2018/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, σχετικά με την τροποποίηση της οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 210).

⁽¹³⁾ Αυτό βασίζεται στις υφιστάμενες υποχρεώσεις βάσει της οδηγίας 2012/27/ΕΕ. Βλ. επίσης το παράρτημα της σύστασης της Επιτροπής σχετικά με τη μεταφορά των υποχρεώσεων εξοικονόμησης ενέργειας δυνάμει της τροποποιημένης οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση, C(2019) 6621 final.

- (10) Βάσει της αναθεωρημένης έκδοσης της οδηγίας (ΕΕ) 2018/844 για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, τα κράτη μέλη πρέπει να περιγράψουν τα σχετικά εθνικά μέτρα για την άμβλυση της ενεργειακής φτώχειας, στο πλαίσιο των οικείων μακροπρόθεσμων στρατηγικών ανακαίνισης του εθνικού δυναμικού κτιρίων που προορίζονται για κατοικίες ή για άλλες χρήσεις ⁽¹⁴⁾.
- (11) Το νομοθετικό πλαίσιο της ΕΕ περιέχει επίσης διασφαλίσεις ώστε τα μέτρα που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας να μην εμποδίζουν το άνοιγμα ή τη λειτουργία της αγοράς. Οι αγορές λιανικής που λειτουργούν εύρυθμα είναι σημαντικές για τη δίκαιη μετάβαση. Οι εν λόγω διασφαλίσεις κατοχυρώνονται στο άρθρο 28 της αναδιατυπωμένης οδηγίας για την ηλεκτρική ενέργεια και η επιχειρησιακή εφαρμογή τους εξειδικεύεται κυρίως στο άρθρο 5 παράγραφος 5 της εν λόγω οδηγίας.
- (12) Το άρθρο 27 της αναδιατυπωμένης οδηγίας για την ηλεκτρική ενέργεια ενισχύει αυτή την αρχή, απαιτώντας τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι όλοι οι οικιακοί πελάτες και, όπου κρίνεται σκόπιμο από τα κράτη μέλη, οι μικρές επιχειρήσεις απολαύουν της καθολικής υπηρεσίας, δηλαδή του δικαιώματος να προμηθεύονται ηλεκτρική ενέργεια συγκεκριμένης ποιότητας εντός του εδάφους τους σε εύλογες, εύκολα και άμεσα συγκρίσιμες και διαφανείς τιμές που δεν εισάγουν διακρίσεις. Για να διασφαλίσουν την παροχή καθολικής υπηρεσίας, τα κράτη μέλη έχουν την ευχέρεια να καθορίσουν έναν Προμηθευτή Τελευταίου Καταφυγίου.
- (13) Όπως ανακεφαλαιώνει η αιτιολογική σκέψη 59 της αναδιατυπωμένης οδηγίας για την ηλεκτρική ενέργεια, η ενεργειακή φτώχεια προκύπτει από συνδυασμό χαμηλού εισοδήματος, υψηλής ενεργειακής δαπάνης και χαμηλής ενεργειακής απόδοσης των κατοικιών. Οι επιπτώσεις της αστάθειας των τιμών στην αγορά ενέργειας και της χαμηλής ενεργειακής απόδοσης, ιδίως όσον αφορά τις επιδόσεις των κτιρίων, σε συνδυασμό με ένα ευρύ φάσμα κοινωνικοοικονομικών παραγόντων που συνδέονται με τη γενική φτώχεια και ζητήματα που προκύπτουν από τα καθεστώτα κατοίκησης, καθιστούν το ζήτημα πολύπλοκο ως προς την αντιμετώπισή του.
- (14) Το 2018 το 6,8 % του πληθυσμού που ζούσε σε ιδιωτικά νοικοκυριά σε ολόκληρη την ΕΕ (30,3 εκατομμύρια άτομα ⁽¹⁵⁾) δεν ήταν σε θέση να ανταποκριθεί στους λογαριασμούς των υπηρεσιών κοινής ωφελείας, συμπεριλαμβανομένων των λογαριασμών ενέργειας, και συνεπώς διέτρεχε κίνδυνο διακοπής του εφοδιασμού του. Παράλληλα, το 7,3 % του πληθυσμού της ΕΕ (37,4 εκατομμύρια άτομα) αντιμετώπιζε αντίθετες θερμοκρασίες περιβάλλοντος στην κατοικία του.
- (15) Η κρίση της νόσου Covid-19 κατέδειξε την επείγουσα ανάγκη να αντιμετωπιστεί η ενεργειακή φτώχεια, προκειμένου να δημιουργηθεί μια κοινωνική Ευρώπη η οποία να καλύπτει τις ανάγκες όλων των κατοίκων της. Τα επίπεδα ενεργειακής φτώχειας στα κράτη μέλη θα γίνουν πιο αισθητά, καθώς περισσότεροι Ευρωπαίοι ενδέχεται να δυσκολευτούν να αντεπεξέλθουν στο κόστος πρόσβασης σε βασικές ενεργειακές υπηρεσίες, ιδίως λόγω της αυξανόμενης ανεργίας. Στο πλαίσιο αυτό, είναι ζωτικής σημασίας να υλοποιηθούν τα ορόσημα της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, παρά τις τρέχουσες πρωτοφανείς διαταραχές με τις οποίες βρίσκονται αντιμέτωπες οι ευρωπαϊκές οικονομίες.
- (16) Η δέση μέτρων ανάκαμψης Next Generation EU ⁽¹⁶⁾ παρουσιάστηκε με σκοπό να «καθοδηγεί και να οικοδομεί μια πιο βιώσιμη, ανθεκτικότερη και δικαιότερη Ευρώπη για την επόμενη γενιά». Τα σχέδια ανάκαμψης της Ευρώπης πρέπει να διέπονται από τις αρχές της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, της αλληλεγγύης, της συνοχής και της σύγκλισης, καθώς και από την αποφασιστικότητα να μη μείνει πίσω κανένα κράτος μέλος, καμία περιφέρεια και κανένα άτομο. Το Next Generation EU επιβεβαιώνει τον ρόλο του κύματος ανακαινίσεων ως βασικού παράγοντα διευκόλυνσης της πράσινης ανάκαμψης.
- (17) Οι εθνικές μακροπρόθεσμες στρατηγικές ανακαίνισης και άλλα μέσα που σχεδιάστηκαν για την επίτευξη των στόχων ενεργειακής απόδοσης έως το 2030 και το 2050 θα πρέπει να έχουν ως γνώμονα την προστασία των νοικοκυριών που πλήττονται από ενεργειακή φτώχεια και την ενίσχυση των ευάλωτων καταναλωτών ενέργειας, βοηθώντας τους ανθρώπους να εξοικονομούν χρήματα από τους λογαριασμούς ενέργειας, παρέχοντας πιο υγιεινές συνθήκες διαβίωσης και μειώνοντας την ενεργειακή φτώχεια.
- (18) Ο προσδιορισμός των νοικοκυριών που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη προστασίας και των κατοικιών που χρήζουν περισσότερο ανακαίνισης συμβάλλει στη στοχοθέτηση και την αποτελεσματικότερη διαχείριση των δημόσιων παρεμβάσεων, με αποτέλεσμα να παράγονται πρακτικά αποτελέσματα για τους καταναλωτές, να βελτιώνεται η ενεργειακή απόδοση και να ελαχιστοποιούνται τυχόν στρεβλώσεις στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ενέργειας.

⁽¹⁴⁾ Η απαίτηση αυτή βασίζεται στις υφιστάμενες υποχρεώσεις βάσει του άρθρου 4 της οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση, οι οποίες έχουν μεταφερθεί στην οδηγία για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και έχουν ενισχυθεί όσον αφορά την ανάγκη αντιμετώπισης της ενεργειακής φτώχειας. Στην αιτιολογική σκέψη 11 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/844 διευκρινίζεται ότι θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη για άμβλυση της ενεργειακής φτώχειας, σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται από τα κράτη μέλη. Η αιτιολογική σκέψη διευκρινίζει περαιτέρω ότι, κατά την περιγραφή των εθνικών τους δράσεων για περιορισμό της ενεργειακής φτώχειας στο πλαίσιο των οικείων στρατηγικών ανακαίνισης, τα κράτη μέλη έχουν το δικαίωμα να προσδιορίζουν τι εννοούν ως κατάλληλες δράσεις.

⁽¹⁵⁾ Βάσει εκτιμώμενου πληθυσμού 446 εκατομμυρίων κατοίκων στην ΕΕ των 27 την 1η Ιανουαρίου 2018: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Population_and_population_change_statistics

⁽¹⁶⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Η ώρα της Ευρώπης: ανασύνταξη και προετοιμασία για την επόμενη γενιά», 27 Μαΐου 2020.

- (19) Η Επιτροπή, με την παρούσα σύσταση και θέτοντας στη διάθεση των κρατών μελών καθοδήγηση σχετικά με την ενεργειακή φτώχεια σε συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, εκπληρώνει την υποχρέωση που αναφέρεται ανωτέρω και βοηθά τα κράτη μέλη να μεταφέρουν στο εθνικό τους δίκαιο τις νέες διατάξεις για την ενεργειακή φτώχεια. Η Επιτροπή παρέχει επίσης πληροφορίες σχετικά με αναδυόμενες ορθές πρακτικές ⁽¹⁷⁾.
- (20) Η κύρια δυσκολία όσον αφορά οποιονδήποτε ορισμό είναι ο τρόπος λήψης αξιόπιστων αριθμητικών δεδομένων. Έχει αναπτυχθεί σε επίπεδο ΕΕ ένα σύνολο στατιστικών δεικτών που μετρούν τους πιθανούς παράγοντες που συντελούν στην ενεργειακή φτώχεια καθώς και τις επιπτώσεις της. Πρόκειται για συγκεντρωτικούς δείκτες. Καθώς η ενεργειακή φτώχεια είναι ένα πολυδιάστατο φαινόμενο, κανένας μεμονωμένος δείκτης δεν είναι δυνατόν να αντικατοπτρίζει πλήρως όλες τις πτυχές της.
- (21) Οι συγκεντρωτικοί δείκτες έχουν αναπτυχθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο και απαριθμούνται στο παράρτημα της παρούσας σύστασης. Οι εν λόγω δείκτες, οι οποίοι αναπτύχθηκαν από τη Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Eurostat) και το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Ενεργειακής Φτώχειας (EPOV) και προέρχονται από εναρμονισμένες συλλογές δεδομένων της ΕΕ, καθιστούν δυνατή την παρακολούθηση της κατάστασης σε ολόκληρη την ΕΕ και τον προσδιορισμό των εθνικών ιδιαιτεροτήτων, καθώς και την προώθηση της αποδοτικότερης αμοιβαίας μάθησης και της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών. Οι εθνικοί δείκτες μπορούν να συμβάλουν στη συμπλήρωση των προαναφερθέντων δεικτών και στον λεπτομερέστερο προσδιορισμό της ενεργειακής φτώχειας, όπου κρίνεται σκόπιμο.
- (22) Αυτό απαιτεί στενή συνεργασία μεταξύ των σχετικών αρμόδιων αρχών, και ειδικότερα δεόντως συντονισμένες προσπάθειες σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, ώστε κάθε ανάλυση που βασίζεται σε δείκτες σε ενωσιακό ή εθνικό επίπεδο να έχει ως αντίβαρο και να συμπληρώνεται από μια προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή. Οι περιφερειακές και οι τοπικές αρχές είναι σε θέση να προσδιορίσουν τις βασικές οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις τις οποίες αντιμετωπίζουν τα νοικοκυριά που πλήττονται από ενεργειακή φτώχεια και να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στον σχεδιασμό και την υλοποίηση πράσινης μετάβασης η οποία να είναι δίκαιη, χωρίς αποκλεισμούς και βιώσιμη για όλους τους πολίτες της Ευρώπης.
- (23) Η Επιτροπή θα συνεχίσει να στηρίζει την ανταλλαγή ορθών πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών, τόσο σε συνεργασία με την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας όσο και με άλλους τρόπους. Τα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων της πολιτικής συνοχής, του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης και άλλων μορφών στήριξης, μπορούν να κινητοποιηθούν για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που εντοπίζονται μέσω διαύλων στους οποίους περιλαμβάνονται οι πλατφόρμες που παρέχονται από το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Ενεργειακής Φτώχειας και την πρωτοβουλία του Συμφώνου των Δημάρχων.
- (24) Η τέταρτη έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τις τιμές και το κόστος της ενέργειας εξετάζει επίσης τις ιδιαίτερες συνθήκες με τις οποίες βρίσκονται αντιμέτωποι οι άνθρωποι που ζουν σε συνθήκες ενεργειακής φτώχειας και οι ευάλωτοι καταναλωτές ⁽¹⁸⁾. Η Επιτροπή θα δώσει επίσης ιδιαίτερη προσοχή στον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη εφαρμόζουν το άρθρο 5 της αναδιατυπωμένης οδηγίας για την ηλεκτρική ενέργεια, το οποίο επιτρέπει τη δημόσια παρέμβαση στον καθορισμό των τιμών για την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας στους πελάτες που πλήττονται από ενεργειακή φτώχεια ή στα άτομα που ζουν σε ευάλωτα νοικοκυριά.

ΣΥΝΙΣΤΑ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ:

1. Να αναπτύξουν μια συστηματική προσέγγιση για την ελευθέρωση των αγορών ενέργειας, με στόχο τον επιμερισμό των οφελών με όλα τα τμήματα της κοινωνίας, ιδίως με εκείνα που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη.
2. Να λάβουν ιδιαίτερα υπόψη το συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, το οποίο παρέχει καθοδήγηση σχετικά με τους δείκτες ενεργειακής φτώχειας, καθώς επίσης σχετικά με τον ορισμό του τι συνιστά σημαντικό αριθμό ενεργειακά φτωχών νοικοκυριών. Είναι σημαντικό τα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν την καθοδήγηση της Επιτροπής κατά την εφαρμογή και την επικαιροποίηση των υφιστάμενων εθνικών σχεδίων τους για την ενέργεια και το κλίμα, σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα.
3. Να χρησιμοποιούν στις αξιολογήσεις τους για την ενεργειακή φτώχεια τους δείκτες που περιγράφονται στο παράρτημα.
4. Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 60 της αναδιατυπωμένης οδηγίας για την ηλεκτρική ενέργεια, να παρουσιάσουν ολοκληρωμένες λύσεις πολιτικής στο πλαίσιο της ενεργειακής και της κοινωνικής πολιτικής τους. Οι εν λόγω πολιτικές θα πρέπει να περιλαμβάνουν μέτρα κοινωνικής πολιτικής και βελτιώσεις της ενεργειακής απόδοσης, στοιχεία τα οποία αλληλοενισχύονται, ιδίως στον τομέα της στέγασης.

⁽¹⁷⁾ Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 59 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944, η Επιτροπή θα πρέπει να στηρίζει ενεργά την εφαρμογή των διατάξεων της εν λόγω οδηγίας που αφορούν την ενεργειακή φτώχεια, διευκολύνοντας την ανταλλαγή ορθών πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών.

⁽¹⁸⁾ Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με τις τιμές και το κόστος της ενέργειας στην Ευρώπη [COM(2020) 951] και συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής [SWD(2020) 951].

5. Να αξιολογήσουν τα διανεμητικά αποτελέσματα της ενεργειακής μετάβασης, ιδίως των μέτρων για την ενεργειακή απόδοση στο εθνικό πλαίσιο, καθώς επίσης να χαράξουν και να εφαρμόσουν πολιτικές που αντιμετωπίζουν τις σχετικές ανησυχίες. Θα πρέπει να δοθεί η δέουσα προσοχή στους φραγμούς για τις επενδύσεις σε ενεργειακά αποδοτικές κατοικίες, καθώς και στα χαρακτηριστικά των κατοικιών με τις μεγαλύτερες ανάγκες ανακαίνισης, σύμφωνα με τις εθνικές μακροπρόθεσμες στρατηγικές ανακαίνισης.
6. Να αναπτύξουν όλες τις πολιτικές για την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας με βάση ουσιαστικές και υπεύθυνες διαδικασίες συμμετοχής του κοινού και ευρείας συμμετοχής των ενδιαφερόμενων φορέων.
7. Να αναπτύξουν μέτρα για την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας, που να βασίζονται στη στενή συνεργασία μεταξύ όλων των επιπέδων διοίκησης και να επιτρέπουν ειδικότερα τη στενή συνεργασία μεταξύ των περιφερειακών και των τοπικών αρχών, αφενός, και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των φορέων του ιδιωτικού τομέα, αφετέρου.
8. Να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητες κινητοποίησης των χρηματοδοτικών προγραμμάτων της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής συνοχής, για την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας, αναλύοντας τα διανεμητικά αποτελέσματα των σχεδίων ενεργειακής μετάβασης και δίνοντας προτεραιότητα στα μέτρα που στοχεύουν σε ευάλωτες ομάδες, ώστε να διασφαλιστεί η πρόσβαση σε στήριξη.
9. Κατά την κατανομή δημόσιων πόρων, ιδίως επιχορηγήσεων, να στοχεύσουν σε νοικοκυριά με χαμηλό εισόδημα μεταξύ των κατηγοριών δικαιούχων που διαθέτουν πολύ περιορισμένους ιδίους πόρους και περιορισμένη πρόσβαση σε εμπορικά δάνεια. Να διερευνήσουν τον ρόλο των εταιρειών παροχής ενεργειακών υπηρεσιών και των συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης στην παροχή λύσεων χρηματοδότησης ανακαίνισης για νοικοκυριά που πλήττονται από ενεργειακή φτώχεια, ώστε να δοθεί η δυνατότητα στα ευάλωτα αυτά νοικοκυριά να αντιμετωπίσουν το υψηλό προκαταβολικό κόστος.

Βρυξέλλες, 14 Οκτωβρίου 2020.

Για την Επιτροπή
Kadri SIMSON
Μέλος της Επιτροπής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ

Οι δείκτες που περιγράφονται κατωτέρω είναι διαθέσιμοι στη Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Eurostat) και στο Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Ενεργειακής Φτώχειας, όπου μπορούν τα κράτη μέλη να τους συμβουλευτούν κατά την αξιολόγηση των εθνικών επιπέδων ενεργειακής φτώχειας.

Για να βοηθήσει τα κράτη μέλη, η Επιτροπή παρέχει καθοδήγηση σχετικά με την ερμηνεία των εν λόγω δεικτών που αναπτύχθηκαν σε επίπεδο ΕΕ με σκοπό την καλύτερη ποσοτικοποίηση της έννοιας του υψηλού αριθμού των νοικοκυριών που πλήττονται από ενεργειακή φτώχεια, τα οποία προσδιορίζονται με βάση τους εθνικούς ορισμούς της ενεργειακής φτώχειας ⁽¹⁾.

Τα κράτη μέλη μπορούν να αναλύσουν περαιτέρω ορισμένους από τους δείκτες που παρατίθενται στα σημεία 1 και 2, ώστε να εμβαθύνουν την ανάλυση των πιθανών παραγόντων της ενεργειακής φτώχειας σε εθνικό επίπεδο.

Οι δείκτες μπορούν να υποδιαιρεθούν σε τέσσερις ομάδες:

- α) *δείκτες που συγκρίνουν τις ενεργειακές δαπάνες με το εισόδημα*: οι δείκτες αυτοί ποσοτικοποιούν την ενεργειακή φτώχεια, συγκρίνοντας το ποσό που δαπανούν τα νοικοκυριά για ενέργεια με ένα μέτρο εισοδήματος (π.χ. το ποσοστό ή τον αριθμό των νοικοκυριών που δαπανούν περισσότερο από ένα ορισμένο μέρος του διαθέσιμου εισοδήματός τους για οικιακές ενεργειακές υπηρεσίες).
- β) *δείκτες βασιζόμενοι στην αυτοαξιολόγηση*: τα νοικοκυριά ερωτώνται απευθείας σε ποιον βαθμό θεωρούν ότι είναι σε θέση να αντεπεξέλθουν στο κόστος της ενέργειας (π.χ. κατά πόσον έχουν την ικανότητα να διατηρούν την κατοικία τους αρκετά ζεστή τον χειμώνα και αρκετά δροσερή το καλοκαίρι).
- γ) *δείκτες βασιζόμενοι στην άμεση μέτρηση*: οι δείκτες αυτοί μετρούν φυσικές μεταβλητές για να προσδιοριστεί η επάρκεια των ενεργειακών υπηρεσιών (π.χ. η θερμοκρασία δωματίου).
- δ) *έμμεσοι δείκτες*: οι δείκτες αυτοί μετρούν την ενεργειακή φτώχεια με τη βοήθεια συναφών παραγόντων, όπως οι ληξιπρόθεσμες οφειλές λογαριασμών υπηρεσιών κοινής ωφελείας, ο αριθμός των αποσυνδέσεων και η ποιότητα της στέγασης.

1. Δείκτες που επικεντρώνονται στην οικονομική προσιτότητα των ενεργειακών υπηρεσιών

- Ποσοστό του πληθυσμού που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας (κάτω από το 60 % του εθνικού διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος) και αδυνατεί να εξασφαλίσει επαρκή θέρμανση της κατοικίας του, με βάση το ερώτημα «Μπορεί το νοικοκυριό σας να αντεπεξέλθει οικονομικά στο κόστος που απαιτείται για να εξασφαλίσει επαρκή θέρμανση της κατοικίας του;» (Eurostat, SILC [ilc_mdcs01])
- Ποσοστό του συνολικού πληθυσμού που αδυνατεί να εξασφαλίσει επαρκή θέρμανση της κατοικίας του, με βάση το ερώτημα «Μπορεί το νοικοκυριό σας να αντεπεξέλθει οικονομικά στο κόστος που απαιτείται για να εξασφαλίσει επαρκή θέρμανση της κατοικίας του;» (Eurostat, SILC [ilc_mdcs01])
- ληξιπρόθεσμες οφειλές λογαριασμών υπηρεσιών κοινής ωφελείας: ποσοστό του πληθυσμού που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας (κάτω από το 60 % του εθνικού διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος) με ληξιπρόθεσμες οφειλές λογαριασμών υπηρεσιών κοινής ωφελείας (Eurostat, SILC, [ilc_mdcs07])
- ληξιπρόθεσμες οφειλές λογαριασμών υπηρεσιών κοινής ωφελείας: ποσοστό του πληθυσμού που έχει ληξιπρόθεσμες οφειλές λογαριασμών υπηρεσιών κοινής ωφελείας (Eurostat, SILC, [ilc_mdcs07])
- Δαπάνες για την ηλεκτρική ενέργεια, το φυσικό αέριο και άλλα καύσιμα ως ποσοστό των συνολικών δαπανών του νοικοκυριού
- Ποσοστό νοικοκυριών των οποίων το μερίδιο των ενεργειακών δαπανών στο εισόδημά τους υπερβαίνει το διπλάσιο του εθνικού διάμεσου ποσοστού (πηγή: Eurostat, Έρευνες για τον προϋπολογισμό των νοικοκυριών, 2015)
- Ποσοστό νοικοκυριών των οποίων οι ενεργειακές δαπάνες σε απόλυτες τιμές είναι χαμηλότερες από το ήμισυ του εθνικού διάμεσου. (Eurostat, Έρευνες για τον προϋπολογισμό των νοικοκυριών, 2015)

2. Συμπληρωματικοί δείκτες

- Τιμές ηλεκτρικής ενέργειας για τους οικιακούς καταναλωτές — μέση ζώνη κατανάλωσης (Eurostat, [nrg_pc_204])
- Τιμές φυσικού αερίου για τους οικιακούς καταναλωτές — μέση ζώνη κατανάλωσης (Eurostat, [nrg_pc_202])
- Τιμές φυσικού αερίου για τους οικιακούς καταναλωτές, χαμηλότερη ζώνη κατανάλωσης (Eurostat, [nrg_pc_202])

⁽¹⁾ SWD(2020)960 «EU Guidance on Energy Poverty» (Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για την ενεργειακή φτώχεια)

-
- Ποσοστό του πληθυσμού που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας (κάτω από το 60 % του εθνικού διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος) με διαρροή, υγρασία ή σήψη στην κατοικία του (Eurostat, SILC [ilc_mdho01])
  - Ποσοστό του πληθυσμού με διαρροή, υγρασία ή σήψη στην κατοικία του —συνολικός πληθυσμός (Eurostat SILC, [TESSI292])
  - Τελική κατανάλωση ενέργειας ανά τετραγωνικό μέτρο στον τομέα της κατοικίας, με διορθωμένα τα στοιχεία των κλιματικών διακυμάνσεων (βάση δεδομένων του έργου Odyssee-MURE)
-